

Lector Univ. Dr. Mihaela Andreescu
Profesor Dr. Alina Daniela Tănase

TERAPIE REGENERATIVĂ CU CELULE STEM

- Note de curs -

EDITURA HAMANGIU • BUCUREȘTI • 2023

CUPRINS

PREFAȚĂ	5
CAPITOLUL 1. MEDICINA REGENERATIVĂ	7
1.1. Aspecte generale	7
1.2. Terapiile regenerative și locul lor în Hematologie	9
1.3. Terapia regenerativă cu Concentrat de măduvă hematogenă (BMAC)	11
1.4. Terapia regenerativă cu PRP	14
CAPITOLUL 2. CELULELE STEM	22
2.1. Noțiuni teoretice privind celulele stem	22
2.2. Tipuri de celule stem	29
2.2.1. Celule stem mezenchimale	30
2.2.1.1. Scurt istoric	31
2.2.1.2. Sursele CSM	34
2.2.1.2.1. Celule stem izolate din sacul folicular (DSFC)	34
2.2.1.2.2. Celule stem izolate din pulpa dentară (DPSC)	35
2.2.1.2.3. Celule stem izolate din papila apicală (APSC)	35
2.2.1.3. Proprietățile CSM	36
2.2.1.4. CSM modificate genetic	38
2.2.1.4.1. Transportul interleukinelor de către CSM	38
2.2.1.4.2. Interferonul	39
2.2.1.4.3. Agenți antiangiogenici	40
2.2.1.4.4. Proteine pro-apoptice	40
2.2.1.4.5. Antagoniști ai factorilor de creștere	41
2.2.1.5. Mecanismele prin care celulele stem mezenchimale contribuie la vindecarea rănilor	41
2.2.1.5.1. Acțiunea paracrină a celulelor stem	43
2.2.1.5.2. Diferențierea și transdiferențierea celulelor stem	46
2.2.1.6. Modalități de livrare a celulelor stem cultivate <i>ex vivo</i> la nivelul leziunilor	49
2.2.2. Celule stem embrionare	53
2.2.3. Celule stem hematopoietice	53
2.2.4. Celule stem adulte	54
2.2.5. Celule stem progenitoare adulte	54
2.2.6. Nișele stem	57

2.2.7. Celule stem cardiace	57
2.2.8. Celule stem din țesutul adipos	60
2.3. Surse de celule pentru bioingineria tisulară osoasă	63
2.4. Pregătirea celulelor stem pentru implantare	64
2.5. Aplicații terapeutice ale celulelor stem fetale	64
2.6. Aplicații terapeutice ale celulelor stem fetale după chimioterapie	68
CAPITOLUL 3. MATRICI CELULARE (SCAFFOLD-URI)	72
3.1. Matrici biologice	72
3.2. Sticla bioactivă	74
3.3. Interacțiuni moleculare la interfața matrice-țesut	77
3.4. De la fabricarea scaffold-urilor până la utilizarea lor în regenerarea țesutului osos	78
CAPITOLUL 4. TRANSPLANTUL DE CELULE STEM HEMATOPOIETICE	85
4.1. Date epidemiologice	85
4.2. Tipurile de transplant, regimurile de condiționare și indicațiile transplantului de celule stem hematopoietice	86
4.3. Complicațiile acute ale transplantului de celule stem hematopoietice	93
4.4. Complicațiile cronice ale transplantului de celule stem hematopoietice	97
CAPITOLUL 5. TERAPIA CELULARĂ ÎN HEMATOLOGIE	111
5.1. Biologia și baza moleculară pentru terapii regenerative	111
5.2. Material biologic pentru terapia regenerativă	117
CAPITOLUL 6. TERAPIA GENICĂ ÎN HEMATOLOGIE	125
6.1. Particularități ale angiogenezei și terapiei antiangiogenice	125
6.2. Factori implicați în rezistența la terapia antiangiogenică	135
6.3. Controverse ale terapiei antiangiogenice	137
CAPITOLUL 7. MEDICINA EXPERIMENTALĂ ÎN HEMATOLOGIE	139
BIBLIOGRAFIE	147

PREFAȚĂ

Medicina regenerativă reprezintă o ramură de top a medicinei, un deziderat care aduce medicul mai aproape de divinitate, într-o societate modernă în care simbolul medicului este atras din ce în ce mai mult în derizoriu. Posibilitatea de a reface țesuturi, de a construi precum un arhitect structuri vii a devenit o realitate din ce în ce mai palpabilă, prin tehnologiile care au utilizat capacitățile celulei stem, care se dovedește o sursă inepuizabilă de posibilități terapeutice.

Această carte ne aduce în fața ochilor într-un mod extrem de bine organizat noțiunile teoretice care stau la baza utilizării celulei hemato-poietice în medicina regenerativă, aplicațiile experimentale, dar și aplicațiile intrate deja în practică, pornind de la transplantul de celule stem hemato-poietice și ajungând la cele mai recente utilizări ale celulelor hemato-poietice, în terapia genică și terapiile celulare.

Descrierea acestor aplicații care au revoluționat posibilitățile de recuperare a corpului uman cu cele mai recente surse bibliografice este extrem de utilă pentru corpul medical, începând de la studenți, dar și pentru specialiști, deoarece trebuie să ne adaptăm rapid la ceea ce ne provoacă medicina personalizată, care a devenit noul concept de tratament.

Aș remarca faptul că autorii au avut curajul să abordeze aceste teme de nișă, înțelegând că este nevoie de a pregăti lumea medicală pentru viitorul care este acum, deoarece schimbarea se petrece cu o viteză amețitoare, și este nevoie ca noile generații de medici să aibă abilitatea de a parcurge rapid toate etapele dezvoltării medicinei moderne.

Profesor Dr. Horia Bumbea,
Universitatea de Medicina „Carol Davila”
București